

DEO OPTIMO MAX.

UNI ET TRINO;

VIRGINI DEI-PARÆ, ET S. LUCÆ
Orthodoxorum Medicorum Patrono.

QUÆSTIO MEDICA,

QUOD LIBETARIIS DISPUTATIONIBUS
manè discutienda in Scholis Medicorum, die jovis decimâ quintâ
mensis Decembris, anno Domini M. DCC. LVII.

M. FRANCISCO THIERY,
Doctore Medico, Præside, Auctore.

An in Celluloso Textu frequentius morbi & morborum mutationes?

I.

UNICA, vel Tela Cellularis, meliùs Textum Cellulosum maximam corporis partem efficiens, sic vocatum quòd cellulis innumeris ad se mutuo patentibus sit conflatum, multò majoris quàm hùc usque visum est momenti; ut in sanitate multiplicem usum præstat, sic in morbis maximas partes agit. Cellularum Texti illius fabrica laminulis constat à se invicem sejunctis, nervis, vasculis omnis generis interjectis, inter quæ sunt infinito numero quæ humorem eructant lymphaticum varium, pinguem nempe, mucosum gummi vegetantium similem, serosum variæ consistentiæ, areolas incertæ figuræ & amplitudinis distendentem, quæ tamen absconditæ interdum & quasi inanes, statu vel maceratione magis conspicuæ fiunt: ipsæ verò laminulæ majores, minoresve cujuscumque latitudinis, quaquaversum obversæ quasi temerè disponuntur. Solidas autem non cavas esse suadent injectiones quibus impervix sunt, dum Cellulæ omnes injecto liquore turgent ac distenduntur, sive per majores arterias, sive per venas injectiones fiant; undè etiam vasa exhalantia simul & absorbentia in cellulas aperiri edocemur. Laminulæ porrò illæ ad fibrosam naturam referendæ, fibræ sunt tenuissimæ, brevissimæ item, sed utcumque planæ ac in latitudinem majorem minoremve expansæ. Inde ab altero fibrarum genere distinguuntur, hæ nempe multò longiores, nullius ferè latitudinis sunt, ad quas musculares, tendinæ, nervæ referuntur. Quàm latè autem se diffundat Cellulare Textum faciliè intelliges ex quo videbis ex illo ferè efformari quodcumque non fibra longa est, nullamque longiorem fibram quamcumque in partem protendi quin Texto Cellulari stipetur; nec illud partium superficie tendis fisti, sed in illarum omnium penitissimos recessus insinuari, ita ut ne minimæ quidem fibrillæ longæ sua desit vaginula Cellulosa. Undè cogitare suberit totum corpus animale meram esse spongiam quæ per meatus suos fibris longioribus quâcumque ratione efformatis aditum transitumque præbeat. Hujus assertionis veritatem comprobabit singularum partium sedula observatio.

Detractâ cute tibi statim occurrit Textum Cellulare laxum, amplum, humore pinguiori scatens, quod veteribus panniculus adiposus, carnosus quem homini

falsò tribuebant , panniculo suppositus ; membrana dein musculorum communis à nonnullis vocatum ; nunc vulgò , sub cute & ubicumque pinguius est , ut in omento , circa renes , &c. membrana adiposa , apriori appellatione dicitur. Hoc Cellulare textum non solum univèrsum corpus perindè ac cutis vestit , sed musculis , tendinibus , ligamentis , &c. ubi indumentum exterius præbuit , singulis quibus hæ partes contextuntur fibris longis se adjungit , tenerius , & minus pingui , prout intimius est , liquore madens ; tuncque membrana , vel tunica Cellularis pro varietate figuræ & functionis vocatur. Ad vasa deindè cujuscumque generis oculos adjicias , paucis fibris longis exceptis , membranas quibus formantur merè Cellulares reperies , exterius laxiores & sæpè pingues , strictiores verò quò intimiores sunt. Sic viscerum & glandularum fabrica maximà parte cellulosa est , cum nihil aliud sint quàm vasculorum cujuscumque generis in glomulos implicatorum congeries. Quin etiam glandulæ & viscera Cellulari Textu involvuntur mutuato à membranis quæ cava , ventres corporis vulgò appellata , succingunt. Peritonæum nempe quancumque in partem producatur , expandatur , Tela Cellularis ambit : ac proindè omnes abdominis viscerum membranas quæ totidem sunt peritonæi propagines : amplior quidem , laxior ac pinguior in omento , mesenterio , mesocolo ; alibi macrior , ut ita dicam , atque strictior. Intestinorum tunica , si muscularem exceperis , quæ tamen tenuissimam suam habet Cellulosam , merè Cellulares sunt , cum nervea sic dicta tunica , hic sicut & alibi , Cellularis sit strictior , & deindè villosa præter vasa impleatur spongiosa quâdam substantiâ quæ vascula necit & ordinat. Fabricam similem agnoscunt tunicæ ventriculi , vesicæ fellis & urinæ , ductuum biliariorum , ureterum , &c. De pleurâ , idem dicas in pectore , ac de peritonæo in abdomine. Pulmonem ipsum merè Cellulosum esse demonstrant vasorum quæ habet infinitis propè numerus , visceris habitus , tum experimentum facile ; quancumque enim pulmonis particulam infles , status omnem perambulat pulmonem ; certo argumento constare illum Textu , cujus partes omnes mutuò inter se patent , proindèque Cellulari. Arachnoïdes , tum pia mater quæ per cerebrum , medullam spinalem , indèque per totum nervosum genus propagatur , merè Cellulares sunt , sed densiores. Dura mater , cutis ipsa & densissimæ aliæ membranæ , maceratione , flatu , non adeò multis fibris longis remanentibus in Cellulosum floccosumque Textum interiùs latens abeunt. Illud præterea reperies in membranâ pituitariâ , corneâ , in capsulæ crystallinæ anteriori parte , sinubus lateralibus ossis sphenoidis , in linguâ , labiis , pilorum radice , corpore vitreo oculi , ubi tenuissimum est , inter duram matrem & vertebrarum canalem , in corporibus cavernosis penis , clitoridis , quæ cruorem in statu naturali effusum accipiunt , &c. ubique , ne ossibus quidem exceptis. Horum scilicet , haud secus ac partium mollium substantia , duplex fibrarum genus admittit , unum ex fibris longis , alterum ex laminis conflatum. Cavitates præterea majores , minoresve , quibus constant , duplici Cellulari fabricâ instruuntur ; osseam quippe in extremis & in ipsis penetrabilibus membranaceam subtilissimam habent , in quâ liquor oleosus continetur , medulla dictus. Copiosius est Cellulare Textum & amplioribus laminis Cellulisque eformatum in magnis musculorum & partium interstitiis , ubi ossa eminent , ad partes quæ per vices dilatari & constringi debent , ubi motus & attritus maximi. Uteri , mammarum , aliarumque partium dilatabilis natura spongioso texto debetur. Laxum , adiposum , sensum amittit , an retinet ubi strictius est ?

Systematis Cellularis autem cavitates sibi invicem pervias esse demonstrant cum experientia ex sufflato aëre vel liquore injecto , quo utroque Cellulæ vel remotissimæ illicò distenduntur , tum ipsa autopsia. Vasa enim & singulæ partes dum per varia corporis loca progrediuntur , singuli cujusque membri tunicâ Cellulari exterius induta univèrsi systematis illius favent commercio. Sic vasa iliaca , sperma-

tica in viris, in fœminis ligamenta rotunda; urethra, intestinum rectum, &c. dum abdomine exeunt Cellulosam telam peritonæi fecum adducunt eamque cum pudendorum & partium inferiorum Cellulari perviam reddunt. Secundinarum verò, & abdominis exterioris, Cellulare fabricam in communione trahit funiculus umbilicalis. Sic etiam aorta, cava vena, par vagum, ductus thoracicus, vena azygos, dum in thorace adhuc sunt Cellularem pleuræ, in abdomine verò eam peritonæi circumjectam habent, quas ergò continuas fieri necesse est ubi per septum transeunt. Alia loca quibus Cellularium peritonæi & pleuræ, harumque verò cum Cellulosis thoracis & abdominis exterioribus mutui sint aditus sectiones tibi ostendent. Ex supradictis etiam Cellulosæ capitis & extremitatum superiorum cum illis medii & infimi ventris commercium demonstrabitur. Trachea præsertim arteria Cellulares capitis, colli & pectoris mutuo pervias facit; œsophagus huicque commercio ventriculum addit, adeoque abdomen universon. Demum, ubi cutis in ore, naribus, oculis, &c. non tam perforatur quàm intrò reflectitur, Cellulares externas cum internis fieri continuas manifestum est.

Jam quis sit usus Texti illius Cellularis tam exquisito apparatu ubique in corpore profusi facilè concipitur. Primò siquidem partes multæ ex eo solo formantur, aliæ ab aliis distinguuntur, partes corporis à se invicem remotissimæ, continuantur & unâ conspirant, vacua opplentur interstitia, singularum partium determinantur figuræ, fibræ longiores firmanantur, ac veluti molli tomento ita fulciuntur, ut à se invicem divelli sine rupturâ queant ac rursus appropinquari: indè partes extendi, relaxari, constringi possunt pro rei necessitate, & omni machinæ firmitas, mollities, mobilitas simul & elegantia conciliantur. Vix sine Textu Celluloso contractio muscularis speranda esset. Vix sine illo ulla fieri posset secretio; vasa siquidem distinguunt, nectit, ordinat, in glomerem & infinitas figuras ducit, quæ alioquin rectam sequerentur lineam: hoc si refeces, glandularum, organorum secretientium, & excernentium apparatus destrui videbis, simulque collabi variâ quæ bili, spermati, urinæ, &c. dicantur receptacula. Deindè mollis adeps per suos ductus in Cellulas exudans partes lubricat, frictions minuit, ab ariditate præservat & frigore; ex omento portò, mesocolo & mesenterio redux præcipuam facit fecernendæ bilis materiam. Prætera in sanguinem resorptus acre temperat & maximæ utilitatis est in exercitiis diu continuatis & inedia. Cæterum in fœtu Cellulosæ loco gelatinam esse, pinguedinem paucissimam; hanc copiosiorē esse fœminis quàm viris compertum est: homini fluidam esse, nec ut in brutis solet, condescere, nisi post mortem. Medulla verò, tenuissimo quo intimè penetrantur ossa oleo, solidissimis hisce partibus cum levitate firmitatem conciliat, ut ex analysi chemica constat, fragilitatem arcet & liquido mixta mucaginoso axungiam facit, qua articuli lubricantur. Liqueoris autem subpinguis ope & subtilissimi in Cellulas perspirabilis vapore, fibræ & membranæ à concretionē præservantur. Tandem humor mucosus in Cellulis tanquam in promptuario asservatus hinc quaquaversum meabilis toti corpori in alimentum cedit, & variè concretus partium solidarum molem augeat, Nutritionem enim & incrementum in partium interstitiis, adeoque in Celluloso Textu magis quàm intra vasa fieri, multa sunt quæ suadeant. Motui porò quo pinguedo alique humores in Cellulis etsi tardissimè circumferuntur, fibræ carneæ, tendineæ, membranæque validæ hic sparsim insertæ famulantur, ut & ambientium actio, præsertim musculorum & articularum. In hoc autem Textu à summis (*) Viris haud ita pridem accuratè descripto, mor-

(*) Imprimis Marcell. Malpigh. de Omento & Adipe. Lewenhoeck in experim. & Contemplat. Epistol. Physiolog. pass. Freder. Ruysch. Epist. I. Adversar. Decad. II. & Thesaur. Anatom. pass. Hermann. Bertrhav. Instit. Med. de Omento, Cute & præfat. Aprodificac. Joann. Bapt. Morgagni in advers. Anatom. II. Animadv. V. & VI. Advers. III. Animadv. II. Jacob. Douglas. de Periton. Winf-

bos, & morborum mutationes sæpiùs fieri arguunt tùm ipsius fibroræ compagis quantitas, tùm Cellularum mutuò inter se parentium numerus, quibus materia morbifica quæcumque contineri, foveri, & undè è loco in locum moveri possit.

I I.

MORBI siquidem vel cum materiâ fiunt, vel sine materiâ. Primi pendent à mutatis quantitate, loco, proprietatibus humoris cujuslibet, vel à materiâ noxiâ extrinsecus adveniente. Alii in solidorum vitiis potissimum consistunt, ad quæ tensio, crassities, &c. auctæ minutæve referuntur. Morbi autem qui cum materiâ fiunt præ aliis varias mutationes subeunt. Vel priore cessante morbo novus exoritur, vel remanenti nova & gravissima superadduntur symptomata: vel ex diuturno acutus fit, ex acuto longus, ex levi gravissimus & è contrario. Quæ quidem mutationes à variâ materiæ morbificæ indole & alteratione pendent, sed potissimum à mutato ipsiusmet loco; indè crisis, lysis, diadoche, metastasis. Porro cùm morbi omnes mechanicè eveniant, necessum est pariter morborum mutationes mechanicè fieri. Principium enim internum, fermè incorporeum excoGITATUM, quod naturæ vulgari & tam decantato nomine, morbos amoveat, solvat, permutet, admittere non sinunt motus erronei, inutiles, noxii adèd sæpè in morbis observari. Sed omnia eò redeunt, ut leges & structura quibus initio corpus humanum creditum fuit, vigeant etiam in statu morbofo, effectusque suos edant, constantes quidem, sed promiscuè pro re natâ inutiles, salutare, noxiolæve. Sic febres quæ à primariis causis alterni motus cordis ut effectus secundarii fluunt, utiles quidem sunt si humores visceri & ad acidum vergant, noxiæ verò si jam nimis soluti sint & acres. Sic & hæmorrhoides non ex consulto sed mechanicâ necessitate eveniunt, cùm in earum formationem multa concurrant, quæ aliò primitivè spectabant: indè per se semper noxiæ, fortitudò utiles sunt. Nec etiam febres, hæmorrhoides, vomitus & alia hujuscemodi eo tempore quo maximè utiles essent perpetuò eveniunt, sed sæpiùs quo abesse magis optandum esset. Quæ igitur in statu morbofo accidunt ea tãquam systematis aliunde sapientissimè conditi incommoda videri debent. Indè verissimum illud Aesclepiadis (a) effatum, naturam non solum prodesse sed etiam nocere. Indè per Textum Cellulosum variæ fiunt in morbis mutationes quæ non magis ad prosperas, quàm adversas res ægrotantis, sed promiscuè ad alterutras vergunt.

I I I.

PORRO ut incipiamus à Texti Cellulosi morbis qui cum materiâ fiunt; pinguedo si nimium augetur, partes comprimit, fibras relaxat, vasa angustiora reddit, cordi obices ponit, motum & sensum animale m tardat & minuit, varias lædit functiones. (a). Et adèd aliquandò in toto corpore crevisse visa est, ut indè corpus immobile ferè redderetur, & artuum musculi, cor ipsum & alii musculi cavi, ad simplicis membranæ tenuitatem redacti, deficere profus viderentur; ossa interea exilia quasi factuum essent, dùm partium mollium in immensum moles cresceret: adèd Cellulosa membrana dilatata apta est, partium vel solidissimarum detrimento! Fit etiam ut pinguedo ubique luxurians, liquidis mixta circulantibus, variis in cavis deponatur; si in corde in frustra majora post mortem reperta concreascet, obstaculo insuperabili sit cordi, vasisque magnis, ideòque subitò (b) interimat. Contrà verò medulla quæ in Cellulari ossium rarè abundat, aliquandò omninò deest ex inedia, morbis longioribus, senio, exercitiis vehementioribus, unde facilius ea franguntur; dum verò corrumpitur, pædarracæ, dirique of-

(a) Ap. Cæc. Aulcian. p. 45.

(a) Boëth. II. Morb. Histor. Bonet. Sepulchr. Ana. omic. Lib. II. Sect. 1. obs. 46. 103. Sect. II. obs. 16. 16. 46. Lib. III. Sect. 1. obs. 7. Sect. XXI. addit. obs. 80. 88.

(b) Hippocr. Aphor. 44. 3. 11. Bontii medicina. Ind. obs. 8.

low Exposit. Anatom. Traité des V. ventre, des Tégumens, &c. Abrah. Kaw. Perspir. Hippocr. Cap. XXXIII. & pass. Weyer. Gulielm. Muys musculorum artificiosa fabrica pass. Bernard. Siegf. Albin. in Histor. muscul. homin. p. 8. & seq. Academ. Annotationib. lib. III. cap. I. & X. &c. Albert. v. Haller in Notis Instit. Boëth. & Prim. Lin. Physiol. cap. I. II.

3
fium morbi oriuntur. Articulorum porrò axungia si augescit; ossa à sede sua facile dimoventur; si minuitur, aut conrescit, strepitus sit, rigiditas, demum anchylosis. Quibus verò Cellulosæ membranæ in toto macilentæ sunt, iis vasa sanguifera replentur; pulsus magnus, fortis, sensus exquisiti, motus promptissimi, acuti morbi frequentiores. Si Texti spongiosi Cellulæ ferè omninò deplentur & exinaniuntur, atrophia est, vasis sanguiferis intereà sæpiùs satis plenis; cujus vitii genus cerebrum participasse haud, quod sciam, unquam visum; cum ejus Cellularis substantia halitum subtilissimum, pinguedinem verò in statu sano, non admittat. Sinæ & Ægyptii dum obesitatem ambitiosius exquirunt, nostrates præsertim mulieres, gracilitatem nimiam affectant. Tutior est mediocritas, quâ, corpus nec crassum nec tenue nimis, functionibus constanter obeundis sit aptissimum. Cæterum adipem ex morbo, ubicumque tela cellularis est, in scroto, pene, ovariis, cerebro, &c. deponi, sectionibus constitit. Præterea pinguedo citò & multum à propriâ indole abscedit, ut ex brutorum & hominum sectione edocemur. Præcipuum tinea subjectum est (c) in quâ instar feri liquidissimi diffluit. Putrida sit etiam, rancida: summus in cancro corruptionis gradus est; acre morbosum, virulentum, heterogeneum, quod semel suscepit, tenaciter retinet; nec ullum in corpore vitium novimus quo non infestetur. Indè lepra Arabum, elephantiasis Græcorum, lues venerea, plica Polonica, varii pilorum morbi & cutanei maxima parte pendent.

Si Texti spongiosi Cellulæ aërem elasticum admittunt, sit emphysema cujus frequentia in carnariis tibi exempla occurrunt, laniis in recens maciata animalia folle aërem adigere solitis, ut commodius & elegantius indè membra dissecant, & innocenti quidem artificio; quod etiam in fraudem adhibent mangones dum viva sic inflata pro saginatis & bene valentibus, aëremque pro carnibus vendunt. Emphysema itaque tumor est indolens, non difficile quidem cedens digitis, sed brevè rediens, sonitum reddens, & totius partis imminuens specificam gravitatem. Externæ causæ sunt animalium quorundam morsus, vulnus in quâcumque corporis parte inflictum cutim penetrans ad Cellulas usque, si aëri semel admisso egressus prohibetur. Calore enim expanditur, per ambientes Cellulas vias sibi facit; quâ arte mendici variis in corporis partibus tumores excitant. Sæpiùs tamen emphysematosin produciunt asperæ arteriæ, thoracis vulnera, dummodò angusta sint, tortuosa; levem quidem thoracis simplicia; horrendam visu si pulmone ipsi vulnus leve, angustum inflictum sit: tunc humana perit figura; ac novo aëre perpetuò in omnes Cellulas adactò homo quasi sepelitur. Visus est aër totum replevisse hominem, ad undecim pollicum altitudinem, exceptis plantâ pedum, volâ manuum, parte superiore capitis (d) ipsâ etiam vitrei Cellulosâ, bullas aëris in sectione emittente. Nec tamen ut emphysema fiat, vulnus externum semper requiritur, cum ex fractis costis (e) illâ cute, ex ulcere & adhæsione pulmonum cum musculis intercostalibus, ex discisso œsophago illud nasci (f) compertum sit. Intus porrò humores in cava effusi, putrescentes, aërem extricando elasticum reddunt, sic docente Chymiâ & insuper submersorum exemplo quorum cadavera, ubi putruerint, supernatant. Aërem porrò in corpore augent, vel sensibus obvium reddunt flatulenti cibi, potus fermentans, vires imminutæ præsertim concoctrices, suppressa perspiratio, venena plurima, febres nonnullæ, suctio, atmosphæra specificè levior. Hinc nullæ in corpore Cellulares sunt quæ non peculiari emphysematosi aliquandò laborent, ut aliundè symptomatice constet & sectionibus. Inter viscera lien qui maxime Cellulosus est, magis à flatibus frequenter distenditur, & aliquandò rumpitur. In cadaveribus, dum corrumpi incipiunt, penem aliquandò arrigi, quod imperitis sæpè prodigio fuit, ex supradictis etiam facile intelligitur; tum & vivo homini caver-

(c) Bayl. probl. Med. Phys. 87.

(d) Littér. A. R. Scient. ann. 1713.

(e) Ibidem.

(f) Boërrh. Ia. Morb. Histiœ.

nosa corpora flatulento halitu distendi posse; hypochondriacis præsertim, aded incertæ, vel noxiæ veneris vanâ specie, sic aliquandò miserè deceptis.

(g) Aretæus de
diutur. morb.
Lib. II, Cap. I.
(h) Hippocr.
prænot Sect. 8.

Deindè aquæ intercutis varæ sedes Textum Cellulosum est: liquidem anasarca & leucophlegmatias loca (g) *inania* occupant & quæcumque in aliis *vacua* sunt in hujusmodi ægrotis opplentur. Aquæ intercutis pleræque ab iliis (h), & à lumbis incipiunt, cùm nullibi Cellulosa copiosior adfit: mox exterius scrotum & palpebræ tument; quòd in his Cellulares pinguedine vacuæ sint: pedes, brachia deindè, collum, facies tumescunt, genæ levissimò motu indecorè tremunt, totumque corpus pituitâ impletur, ne quidem exceptis corporibus cavernosis penis. Indè ægris simul inest pallor, spirationis difficultas, tussis; indè etiam segnes, pigri fiunt & effæminati, difficilimè sudant & à cibi mole exigua multùm inflantur. Vola manuum, & planta pedum quæ aëris aditum recusant, aquam haud difficilè admittunt: stagnatio feri sic ita sponte efficit, quòd in administrationibus anatomicis longa maceratio, scilicet, ut denfissimæ membranæ in ultima ferè elementa resolvantur. Leucophlegmatix hydrops (i) supervenit: mortuorum autem frequens sectio ostendit Cellulares omnes laxatas, aquâ madefcentes, musculorum indè faciem mutatam, partes solidas translucidas, tremulas veluti gummosas, adipi gelatinam substitutam. Morbum producunt animalculorum morsus, copiosius frigida potus continuus, pravus cibus, quæcumque accessum liquidi in Cellulas promovent, recessum verò prohibent. Cæterum nonnunquam & exiguâ in parte homo aquam intercutem patitur ut in capite, pulmone solo (k) aut jecinore, aut liene: sed omnium frequentissimè in ovariiis, testibus, omento, mesenterio, inter musculos abdominis & peritonæum & in omnibus peritonæi duplicaturis. Quàm varii indè oriuntur effectus! Hinc ligamenta hepatis laxata infrà costas deciduum palpani offerunt viscus alioquin sanum. Hinc ventriculus, lien, uterus, &c. sede sua naturali relicta, varia hypogastrii loca occupant. Hinc membranæ intestinorum, vesicæ urinæ, fellis, multo crassiores fiunt & cavitates angustantur. Duodenum præsertim cum copiosiori constetur Cellulosa, flatibus vel aqua turgidum varias facit ægritudines, quæ venticuli, hepatis, pancræatis, morbis malè adscribuntur. Herniarum multa genera huc quoque pertinent. Sic etiam dùm cornea oculi, tympani membrana sero madescunt, visus, auditus minuuntur, &c. Cacoehymia est anasarca incipiens; cœdema hydrops Cellularum cujusque partis.

Situs vasorum in tunicâ Cellulari, mollities eorum quæ præsertim per pinguedinosam serpunt, amplitudo ductuum adiposorum & facilis per eos sanguinis admissio, Cellularis vitia quibus necessariò vasa infestantur, efficiunt ut externis internisque causis, in Cellulosam, sæpè cruor effundatur. Indè Ecchymosis, aneurysma vulgò dictum spurium, varii nominis exanthemata oriuntur, quæ sede & natura similia, nonnisi gradu differunt, & inflammationi proxima sunt. Indè duplex inflammationis genus forsan admittendum venit, pro duplici, quo sanguis ducitur, errore loci: Primum, in quo vasa lymphatica, à cruore distenduntur; alterum in quo, extra vasa, adeoque in circumpositæ telæ interstitiis, sanguis deponitur. Prius cum altero sæpè conjungi suadet ratio: posterius autem in omni inflammatione perpetuum esse demonstrat autopsia. Porro cum errore loci, majorem arteriarum nervorumque vim intendi necesse est, ut fiat inflammatio; cùm si in parte quavis placide & absque ignis sensu sanguis divagaretur, hanc suggillatam aut alio nomine, haud verò inflammatam diceres. Plegmone porro potissimum Cellulares adiposæ, strictiores aliæ erysipelare afficiuntur. Inflammatio & suppuratio nusquam tenacius (l) hærent quàm in adipe. Puri autem in Cellulosa fiendo conducit maximè hujus membranæ indoles, quæ faciliè distendi, intumescere, ac disrumpi potest: tùm argumento sunt pinguedinis grumi ac Cellularis frustra, quæ ex parte suppurante

(i) Boërha.
Et Doctus. Com-
ment. Aphor.
374.

manifestè prorumpunt. Idem suadent puris proprietates; album enim, læve, tenax, subpingue, his dotibus maximè cum pinguedine convenit. Ex maceratâ in aquâ pinguedine, ad putredinem usque, secedit ad fundum vasis (m) materies albicans, tenax, aquæ fundum petens, puri simillima. Theoriam hanc illustrat suppurationio in visceribus & glandulis tarda, difficilis, cum his paucæ, macilentæque Cellulosæ infint, nunquam laudabilior & citior quàm in musculosis & magis Cellulosis partibus; jugis & vix cohibenda in omento, mesenterio, in lumbis. Advertas etiam puris depravationem in ichorem, saniem, ubi sanguis vel serum pinguedinis materiam aut æquat, aut superat: multis aliis eadem hæc firmantur; scilicet lymphæ serumque motu inflammatorio coagulantur nec proinde pus fieri possunt: tùm humor subpinguis perpetuò in Cellulosas depluit, undè puris copiosa productio etiam ubi sanguifera jam satis libera sunt, nec partis laborantis adeò magnæ jacturæ sunt: deindè subpingues materiæ à stagnatione, puri quid analogum exhibent, testantibus senum & infantum oculis. Pinguedo per febres contrita, soluta, sanguini mixta vel ex eodem non secreta, materiam morbi implicat sæpe trahens, jam cessante erethismo cum criticæ secretionis advenit, per sedes, urinas, &c. deponitur, quam primo intuitu sincerum pus existimares. Hinc adeò apud veteres exoptata concoctionis signa quæ puriformem materiam referunt. Ergò puris præcipua materies pinguedo est, & pars conservans, colligens, fovens pus & coquens Cellulosa est. Hanc etiam gangrænæ sedem esse arguunt tùm locus suppurationi & gangrænæ necessariò communis, tùm magna panicululi adiposi frustra (n) quæ in gangrænâ secedunt. Sphacelus, quo interiora corporis præsertim consumuntur, tum skirrus eundem locum occupant, & si quæ alia sint quæ inflammationem sequantur.

(m) Grashuis.
Dissert. de Purc.
F. 25.

(n) Wanfwoot
ten. ibid.

Cum verò Cellulares nonnullæ unà cum pinguedine vel muco vitiatas indurantur, callescunt, varii tumores fiunt: grandines, tubercula, clavi, ganglia, strumæ, vomicæ, atheromata, melicerides, steatomata, & tumores illi enormes cystici, hydropem mentientes vel etiam facientes, Cellulosas manifestè occupant; ut frequens observatio docuit, in peritonæi duplicaturis, omento, mesenterio, ovariiis. Nec à supradictis minoribus tumoribus vix differre videntur hydatides, nisi quia in Cellulosis strictioribus, nec induratis locum habent; proindeque non materiam sebaceam, sed serum continent. Porro si in musculorum Cellularibus humor salino terreus deponitur, ut scorbuticis familiare est, musculi vario modò degeneres indurantur, sternomastoidei exemplo, unde caput obstipum redditur: si in nervorum Cellulari, fit paralytis: si demum in glandularum membranas tale vitium inducitur, loco naturalis fabricæ, informem massam cartilagineam, tophaceam, materie pingui, ossæ, arenosâ, &c. variâ admodum repletam, sectiones exhibent. Deindè si humoribus circumeuntibus aliqua infint vitia, his Cellulosum Textum sensim infici necesse est. In illo quidem perspirationis Sanctorianæ imminutæ suppressæ materies potissimùm stabulatur; cùm inter vasa cutis exhalantia, Cellulosæ telæ perspirantia, humoremque intus & extrâ perspirabilem maxima sit analogia. Cutis vitia, scabies, impetigines, &c. reperiuntur, acre rheumaticum, arthriticum, scorbuticum, varii excrementitii humores, ex organorum fecermentium morbis in sanguine retenti, bilis & urina potissimum huc etiam conflunt; cùm si hæc crassa sint, Cellulosæ poros ductusve adiposos faciliè penetrent, quippè satis amplas, si tenuiora alios tenuiores. Indè serosæ colluviei (quidquid secum (o) deferat) sedes præcipua Textum Cellulosum est. Hoc morborum capacissimum quasi nidum esse omnia ergò suadent; quandoquidè cavitatum summam in systemate Celluloso longè superare summam cavitatum Vasculosi, edocent in majoribus partibus prima inspectio, in minimis ars Ruyschiana. Vitia quæ nequeas in humoribus circumeuntibus sæpius perspicere, in Cellulari manifesta sunt. Ab acri

((o) Car. Pl.
son. De serosâ
Collav. p. 7.

in fibrarum interstitia impacto humore irritatio & dolor potius quam ab eodem in vasis contento. Acrem, heterogeneam, morbificam quamlibet materiam, quā facile sese vasa extricant, Cellulares accipiunt, retinent. Motus continuus, validus in Vascularum systemate omnia miscet, putredinem impedit: hanc juvant in Celluloso calor lenis, stagnatio, locus dilatationi aprissimus. Mirum quam varia & multa vel ex naturā vel ex morbo hūc undique confluant! Aqua, sanguis, lymphā, pus, ichor, sanies, mucus, pinguedo, humor subpinguis, perspirabilis, excrementitius, aer elasticus, uno verbo cuiuscumque generis heterogenea. Paucis more suo Cellulosum opus indigitavit Hippocrates (p) his verbis: » Quidquid non » coaluit, sive pelliculā, sive carne contegatur, cavum est. Impletur autem dum » sanum est spiritu; dum ægrotat ichore«.

Alia Cellulosæ fabricæ vitia sunt quæ ad ipsius solidum magis spectant. Quippè vel stricta, vel relaxata nimis est, tenuior etiam vel crassior: quæ similia vitia in fibras longas, vasa, viscera, in Cellulari quasi natantia & immersa necessariò inducunt. Vix ullum in visceribus vitium sectiones usquam monstraverē, quin simul Cellulosā, amplā, duriore, crassā, miro modo degenerare vestita & inclusa reperta sunt. Præterea partium inter se præter naturam connexiones Cellularis vitio plerumque contingunt, quæ nempe vel abest ex suppuratione; vel defectu liquidi dura callosa redditur indeque non perspirabilis; vel etiam ex muco in fila ductili, morbose efformata varias partes implicat & necit. Hæc inflammationis plerumque soboles sunt, quā incrassari membranas, novasque generari Cellulas frequenti autopsiā, compertum est. Hinc pulmones & pleura, peritonæum & varia abdominis viscera, cutis & musculi, hi inter se, &c. efflorescentibus fibris, vel concreto muco quasi glutine coherent, haud cum levi incommodo; exinde enim dolor, motus functionumque læsio sequuntur. Cellulare autem Textum ampliari, luxuriari aliquando, varièque produci indicant ulcerum fungi, hyperfarcoses, cærunculæ, narium & uteri polypi. Hæc polypi nomine admonitus, haud abs re memorabo animalcula illa per sectiones multiplicari, jam ab antiquis visa, sed a recentioribus (q) diligentius observata; quod prodigium nonnisi in Cellularem substantiam quā merè compingi videntur referendum esse, peritiores existimant. Postremò tandem vitæ decursu sensim durior in senibus, Cellulosa callescit, cornea & penitus ossæ fit, præsertim ubi motus magni & perpetui sunt, ut in arteriis cordi vicinis. Aliquando tamen cerebri, omenti & tenerrimas quascumque Cellulares ossescere vel principii terrei abundantia, vel motus vitalis defectu, etiam in junioribus frequens (r) casus edocuit. Has porro concretiones in Cellulari fieri demonstrant earum situs, lamellæ quas exhibent, ut & ossium in fœtibus per medium quid Cellulosum formatio.

I V.

JAM ex materiā morbificā quâcumque in cellulari Texto contentā, nulla est, quæ per illud ambulare, progredi, mutareque locum non possit; siquidem continuum unam (Sect. I.) efficit cavitatem. Visus est anasarca hydrops per omnes Cellulas ire, redireque, modò manus, faciem, oculos, modò extremitates inferiores, testiculos & abdomen vicissim replere, inflareque: sic œdemata alicubi desinentia alibi mox apparent. Serosa profectò colluvies hūc illuc moveri, impellique (a) proclivis est, adeoque irruere per vices in Cellulas omnes. Sic etiam aer simul ac à causis internis extricatur, per Cellulas vagans dolores, tensionem producit, inflammationem ludit, reverà tantum flatus; quos equidem ab inflammatione distinguunt artis prudentes, quia febris, vel nulla, vel admodum parva est, & subinde mutant locum. Flatus ex arteriis venisque in Cellulas, ex his vicissim in vasa ire redireque, symptomata & sectiones indicant. Vidi Parisiis anno 1750. Juvenem Coriarium Turonensem adeò statibus turgidum, ut non

(p) Hypp. de acut. §. 17. Vanderlinden.

(q) Mémoires pour servir à l'histoire des Polypes, par M. Trembley, Paris, 1744.

(r) Vide Celsus, & de te medica indefessus laboribus optime meriti, Albert. de Haller opuscul. Patholog. obs. 47.

(a) Carr. Pison. ibid. pag. 6

modò, singulis loquendo phrasibus, sed etiam ex motu, vel frictione minimâ in quavis corporis parte factâ, in ructus continuò erumperet; systemate Celluloso spiritum qui perpetuò renasceretur, sic indefinenter eructante: qui morbus annum integrum & ultra persans, purgantibus, roborantibus, variisque exercitiis feliciter sanatus est. Puri autem si natura, vel ars non inveniatur exitum, viam sibi facit per Cellulas vicinas, sensim progreditur & serpit; inde nisi omne in sanguinem refoveatur, ulcera, sinus, fistulæ, quibus illæsi muscoli quasi arte dissecantur; inde partes, longo tractu purulentæ fiunt, adeò ut in abditissimo quod remotum est extremo mali principium aliquandò sit, exitus in altero quod manifestum est. At si purulentæ metastases fiant, rectè conicias hùc potissimum laum iri materiam, ubi amplior & pinguior Cellularis est. Hinc circa lumbos, ad inguina, & exindè in fasciæ latæ membranam, in axillas, circa parotides adeò frequentes metastases. Hinc inter viscera, cæteris aliundè paribus, pus alibi confectum, faciliùs accipiunt omentum, mesenterium, hepar; quippè Textu Celluloso, ubi materia pinguior puri affinis abundat, præ aliis luxuriant, ac præterea in his lentior est humorum motus. Serosæ & acres materias potissimum accipiunt Cellulosæ quæ non pinguedinem, sed tenuissimum perspirabile tantum habent: inde pulmo præ aliis visceribus iis maximè infestatur. Haud aliâ viâ quàm per Cellulosum Textum gangræna, sphacelus, teterrimusque cancer diffunduntur, serpunt, vires acquirunt eundo, & tandem organa vitalia destrunt. Tanta damna vix compensat Cellulosa tunica cum laminas solidumque suppeditat, undè membrana fiat dura, callosa, quæ nec sentire, nec perspirare videtur, cicatrix vulgò dicta. Glandulæ lymphaticæ simplices, sanæ, morbosæ, aliquandiù in Cellulosâ identidem in vicinia vagantur. Varios artuum lymphaticos tumores, dum sanantur, ad vicinas Cellulas longè latèque diffuere, notum est, materiâ morbi mobiliore jam factâ: sic etiam in viro Principe durissimum tumorem in regione umbilici, ex atroci Madritensium colico dolore (qui colicæ pîctonum adfinis est) male curato, ortum vidi; qui legitimâ adhibitâ methodo undèquaque per Cellulares abdominis diffundebatur, brevi dissilans. Multò magis perambulans pediculi, vermiculi, qui, ut cavitates amant, aliquandò in telâ subcutaneâ observantur, in Septentrione frequentius, apud pueros (b) quos vigilis, miris anxietatibus, tabe demùm affligunt. Vena Medinenfis, seu dracunculus, lumbricis similis, eandem sedem occupat, & inmensâ aliquandò longitudinis, per Cellulas in gyros convolvitur & manifestè (c) movetur: non adeò magnum inferens tamen periculum & dolorem; quod animalculi genus populis regionum meridionalium frequentius, rarò apud nos, nisi in brutis observatur. Quid si corpora durissima, metalla ipsa per Cellulas moventur? Glandes plumbeæ, sclopeto in carnes adactæ, primò hærent, deindè per Cellulares ambulant, usque dùm cavum sibi invenerint aut fecerint. Acus, aciculæ, vel deglutitæ, vel casu cuti infixæ, si diù in corpore manent, varia peragant loca, vix dolorem creantes; si quidem per Cellulas ampliores iter faciunt: tandèmq; inexpectatè vario modo è corpore, æruginè infectâ, vel crustâ lapideâ obductæ prodeunt. Nullus ergò dubitationi locus supereft, quin materiæ morbificæ quæcumque per Texti Cellulosi ambitum eant, progrediantur, & aliquandò rapidè satis moveantur; nec tamen indiscriminatim per Cellulas omnes hùc illuc ire redireque illas existimandum est; sed congeneres telas affectare magis videntur: sic ex adiposâ in adiposam potius progrediuntur, ex musculari in muscularem, rheumatismi frequentiore exemplo, ex strictiori in strictiorem, ex Cellulari nervi in aliam nerveam. Hinc typi morborum aliquandiù servantur. Morborum cum materiâ qui nervos afficiunt miras facies, dum perperam spiritibus adscribuntur, a nervorum tunicâ Cellulari potissimum pendere multa sunt quæ suadeant, Ros tenuis quo hæc perpetuò madet suos cer-

(b) Velschius
de Vermib. ca-
pillat. infant.

(c) P. Aegin:
Lib. IV. c. 59.
Aetr. Test.
Serm. II. c. 85.

tissimè morbos habet; ut abundè constet sectionibus. Totum convelli genus nervosum ab irritatis gangliis, certa docuerunt experimenta; at ganglia Textu Celluloso strictiori maxime componuntur. Hæc porro in hysterici & hypochondriaci sæpius (d) mole aucta & hydatidibus obsessa reperiuntur. Deinde opticus nervus in quo *Cellulositas* longè quàm in aliis nervis manifestior est, faciliùs indè præ aliis affici videtur, ut docent vertigo, resolutio frequens, variaz obstructions & lapidæ (e) concretiones hic observatæ. Verosimiliùs ergò in nervorum morbis frequentè peccat Textum Cellulosum. Jam si materia morbifica tenuis quam fovet, huc illuc per varios cerebri anfractus movetur, si è cerebro in medullam spinalem propellitur, & hinc indè per ganglia è nervo in nervum, è plexu in plexum divagatur; quàm mira, quàm varia prodeunt symptomata! totus homo immutatur. Materiaz virulentæ, inprimis si lentè corpus afficiunt, præcipuam in Cellulosâ sedem etiam habent, & huc illuc serpunt, & ad remotissima quæque perveniunt. Admittunt illas pori in quâcumque corporis parte in Cellulosam hiantes; tum earundem actioni favent motus in Cellulis tardissimus, atque liquidorum in his varia indoles, quibus, sive pingui, sive aquoso, sive mucoso, pro majori affinitate, adherere possit tabum virulentum. Sic à contactu intimiori venerea lues per Cellulosum Textum ubique (f) per corpus disseminatur, & pinguius humoribus confociari (g) amat. Venenatorum miasmata quæ per ictum vel morsum corpori communicantur, in Celluloso systemate maxima pars vires suas exerit, ut vulneratæ partis subita inflamatio ostendit. Equus biduò exinctus (à mure araneo in dextro postico pede demorsus dicebant) cùm coram nobis anno 1748 sequaretur, exhibebat Cellulosas omnes dextri lateris, à pede ad cervicem usque per seriem decreascentem sero flavo turgidas, sparsim suggillatas, flaccidas indè musculos, pulmonem dextrum maculis nigris oblitum, auriculam cordis dextram flavam, seroque repletam, fanissimis interea musculis, pulmone à auriculâ sinistris. Quædam in morbis mutationes accidunt, quæ ad Vasculosum & Cellulosum systema simul pertinent. Longi morbi in Celluloso potissimum sedem habent; si quidem omnia hic lentè moventur; acuti præsertim in Vasculoso ob motus velocitatem. Porro systema utrumque mutuam sibi aditum præbet per vasa in Cellulosis hiantia, & proinde vasa & Cellulæ invicem dant & accipiunt: reciproca hæc actione morbi accedunt, abscedunt, redeunt. Itaque si in acutis, tempore dato, Cellulosum systema plus materiaz morbificæ accipit quàm reddit, morbus quasi silet, chronicus fit; si, alio tempore dato, Vasculosum plus absorbet quàm exhalat, morbus recrudescit, acutumque typum resumit. Certè si perpetuò in Cellulosis solis vitia residerent, vix acuti morbi forent & febres; si in solis vasis, vix diuturni aut intermittentes. Materiaz morbificæ receptacula necessariò (h) adeste docent morborum historiz. Hæc autem spongiosi Texti Cellulas sæpius esse quàm vulgò creditur facile ex antedictis, concludes. Cùm itaque constet materiam morbificam quamcumque variè in corpore per Textum Cellulosum moveri, jam hæc ratione in morbis fieri mutationes (Sect. II.) probavimus. Undè patet ab unâ eademque morbificâ causâ varios morbos variis pro parte affectâ symptomatis se prodentes fieri; qui reverà unus idemque primitus sit morbus. » Morborum omnium (i) unus & idem modus est, locus verò ipse eorum differentiam facit «.

V.

VIDEMUS igitur quot & quantas in morbis partes agat Textum Cellulosum, sæpius tamen, ut ita dicam, *passivè*; nec cum levi cognoscendis & curandis morbis adjumento. Indè morborum plurimorum sedes & natura definiuntur, symptomata explicantur, non pauca veterum loca illustrantur, curationum quas tradunt rationes magis elucescunt. Sic dum interiora corporis nimis exsiccantur: inunctiones ex oleo externis conveniunt; cùm prohibita cutis perspiratione, illa

(d) Lancif. dissert. de gangl. nervor.

(e) Blegny Zodiaca ann. 1679. April.

(f) Boërh de Lue. Aphrodis. (g) D. Astruc. de Lue Vener. Lib. IV. c. 2.

(h) Galen. de differenc. febr. Lib. II. c. 18.

(i) Hippocr. de Flatib. Sect. IV.

quod in morbis pessima mala producit Cellularum inter se commercium (Sect. IV) idem in curationibus, compensatione quâdam maximæ est utilitatis. Ubi verò virulenta materies, Cellulosæ infunditur; impediendum statim est, ne per vicinas quoquoque serpat. Si itaque per contactum contagium advenit, ablutione, balneo, caldario, frictu, fomentis per poros cutis materia omnis educenda est. Si per vulnus; ipsiusmodi dilatatione, scarificationibus amplis, igne, suctione. Veneni progressum tardant ligaturæ. Verùm si morbus acutus gravior absque sensibili evacuatione cessaverit, suspecta debet haberi sanatio, nec, iis qui ex acuto graviore, cum materia morbo, convalescunt, valetudo satis tuta est, si minimè macuerint: metuendum scilicet ne materia morbi in Celluloso Textu longis anfractibus deposita fuerit, facillè repullulatura; undè vel recrudescet morbus, vel ex acuto diuturnus fiet, vel imperfecta ab ægitudine recreatio. Ex Cellulis itaque abducenda materies est, liquoribus miscenda circumeuntibus, & dein per loca convenientia expellenda. In longis autem & inveteratis morbis, humores circulantes, ut ut satis sanos reddideris, frustra tamen perfectam sanationem expectaveris, cum Cellulosæ potissimum in his morbis peccent: quapropter liquida in Celluloso systemate stagnantia, instauranda sunt; veteres & vitii succi sensim evacuandi abstinentiâ, exercitiis, purgantibus, mercurialibus præsertim, lignorumque sudoriferorum decoctis; novus & laudabilis succus Cellulis sensim sufficiens est: sic sanum & novum corpus ægro succedit. Hæc est illa *Recorporatio* à Methodicis tantum decantata, ut sine hac chronicos morbos, vix perfectè curari crediderint. Omnes ex Textu Celluloso indicationes in singulis morbis percurrere, longioris esset quàm hic licet, dissertationis. Nihilominus quæ de singulari ac mirabili propè dixerim Textu illius fabrica (Sect. I) proposuimus, tùm alæ latæ observationes (Sect. III, IV,) sat nobis erunt ut jure concludamus.

Ergò in Celluloso Textu frequentius morbi & morborum mutationes.

DOMINI DOCTORES DISPUTATURI.

M. Cleriadus Vachier.

M. Henricus-Michaël Missa.

M. Josephus-Maria-Franciscus de la Sone, Censor Regius & Regia Scientiarum Academia Socius.

M. Petrus-Josephus Morisset Deslandes.

M. Joannes-Baptista Hatté.

M. Julianus Buisson.

M. Joannes-Ludovicus-Maria Solier.

M. Joannes-Nicolaus Millin de la Courvenault.

M. Petrus Berchev, Celsissima Principis Parma & Placentia Ducissa Archiatr.

Proponebat Parisiis, GUILLELMUS BERTHOLD Salino-Bisuntinensis, Saluberrimæ Facultatis Medicinæ Parisiensis Baccalaureus, A. R. S. H.

1757, A SEXTA AD MERIDIEM.